

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ד ניסן תשע"ט | דף היומי בבלי: בכורות יב.

דף היומי בהלכה: מסעיף ד' עד סעיף ו'.

מוסר: חפץ חיים כלל ב' אות י"ב עד סוף כלל ב'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

מעשה ב'פרעט' שנפל לחבית מים | "פתאום חשבתי - אולי אנשים ממתנים לטרמפ?" | הגרי"ז מבריסק שלח מברק תשובה: "בשום אופן לא!" | מה מברכים על מצה אחרי פסח? | "הגרש"ז אויערבך ניסה במשך חצי שעה להשיג אותי בטלפון" | 1623

אין לנו מנחם

הרב יצחק דוד גרוסמן בשורות הרישיות אחר מיטתו של האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקאליב זצ"ל

הדברים הזדעק הרבי מקאליב: "איך יכול להיות? יהודים יושבים בארץ ישראל בלי בית כנסת? מי כאן בעל הבית?"

הצעתי לרבי שנלך למזכירות הקיבוץ ונברר את העניין. באותם ימים שימש כמזכיר הקיבוץ, מוקי צור, סופר עברי, מבכירי תנועת העבודה ומראשי התעשייה הקיבוצית. הרבי מישר מבט למוקי ושואל אותו מעמקי לבו: "אין כאן בית כנסת? איך זה יכול להיות? אני באתי מכבשני אושוויץ, ראיתי יהודים שמסרו נפשם לבוראם ואיך ייתכן שיהיה יישוב בארץ ישראל שאין בו בית כנסת לתפילה?" סיכמנו עם מוקי שנערוך במוצאי השבת הקרובה ערב התעוררות לכל באי המקום, בשירה ודברי תורה. במוצאי שבת, חצינו שוב את הכינרת וכל הקהל המתין לנו על הרציף. היה זה מחזה מופעים של קידוש השם שאותו לא אשכח כל ימי חיי. פנינו אל עבר חדר האוכל. קבענו מזוזה במקום והרבי מקאליב שר בדבקות ובעיניים עצומות "אתה חונן לאדם דעת". הקהל התרגש מאוד. מעגלים מעגלים של רוקדים נאספו ושרו שעות ארוכות "ישראל בטח בה". בסיום הערב, למעלה משלושים מחברי הקיבוץ נרשמו לקבלת מזוזה.

כעבור תקופה קצרה הקים הרבי תנועה של רבנים שייצאו לערי השדה ויביאו את דבר ה', והעמידני כיו"ר התנועה כשהוא

הרבי מקאליב זצ"ל, אוד מוצל מאש התופת ושריד לדור דעה, לא רק היה ניצול שואה, אלא היה זיכרון חי ונושא לפיד לימי השואה הנוראה. מיום עזבו את שערי מחנות המוות קיבל על עצמו להוסיף עוד ועוד מלכות שמים בעולם לזכר הקדושים. הוא לקח את הפסוק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" - הפסוק אותו אמרו הקדושים עת הושלכו לכבשני האש - ודאג שכל ילד יהודי בישראל ובעולם כולו יידע לומר אותו.

הוא היה בעל מרץ ותושייה להרבות פעלים לתורה וליראה כל ימיו. פגשתי אותו לראשונה בשנות ה'ל' המוקדמות עת שהה במעון קיט בטבריה. הוא היה מתגורר שם לתקופות, הקים שם בניין למוסדותיו והפיץ תורה ויהדות בטבורה של העיר.

פעם, כשהייתי במחיצתו, הצביע הרבי מקאליב אל עבר הכינרת ושאל אותי: "מה אלו האורות?". אמרתי לו שזה קיבוץ עין גב. "זה קיבוץ יהודי?", התעניין הרבי. הצעתי לקחת סירה ולצלוח את הכינרת, לראות בעיניים את הקיבוץ.

שכרנו סירה קטנה והגענו תוך דקות ספורות אל מעבר לכינרת בצדה האחר. סובבנו בין רחובותיו השוממים של הקיבוץ ומצאנו ילד יהודי קטן. הרבי מקאליב שואל את הילד: "איפה יש בית הכנסת פה?". עונה הילד לתומו, "פה אין בית כנסת". לשמע

בכל פעם היה משלב זמרה ושירה.
לא התייאש מהיישוב הכי קטן והכי מרוחק והיה מכתת רגלי
לנדוד בערים ולחזק את ההמונים. הוא היה סמל של אהבת
ישראל והנצחת הקדושים. יהי זכרו ברוך.

מכוון דרכה ונתיבותיה. באותן שנים החל להפעיל את מפעל
חיוו "בר בי רב דחד יומא" - יום של תורה, והיה סובב והולך
בכל הארץ, מדרום לצפון, עבר במפעלים ובאולמות, בשווקים
ובחנויות והמריץ ושכנע את האנשים לבוא לשמוע דברי תורה.

על דא ועל הא

**"הרמתי גבה ושאלתי: מניין הביטחון הזה?!"
והם השיבו ברזגע כי כך דרכם, להגיד 'מזמור'
לתודה' לפני שהם זקוקים לישועה, ולא
היתה פעם אחת שלא זכו לישועה..."**

מעשה מופלא על סגולת אמירת 'מזמור לתודה' - מפיו של עד ראייה

כעבור ארבע דקות עצר רכב גדול ונוח, ושאל אם מישהו צריך
לבית שמש, בדיוק לאזור שבו אני והאברכים מתגוררים! עלינו
כולנו לטרמפ, שפתח בנסיעה.

האברכים כבר מלמלו 'מזמור לתודה' פעם נוספת, אך אני,
שיצר הסקרנות בער בי להבין את המהלכים, שאלתי את הנהג
מהיכן הגיע. הנהג השיב כי הגיע מאירוע באולמי זוועהיל. תיכף
תמהתי ושאלתי אותו מדוע לא נסע דרך כביש 9, שמהיר הרבה
יותר?

הנהג חייך ואמר כי באמת היה בדרכו לכביש תשע, אך לפתע
נכנסה בו מחשבה שאולי בשעה מאוחרת כזו ישנם אנשים
בכניסה לעיר שממתינים לטרמפ. "והרי בשבילי זה תוספת של
כמה דקות בלבד", אמר, "והנה, אתם אכן חיכיתם לטרמפ"...

לשאלתי, לפני כמה דקות יצא מזוועהיל - נמצאו דבריו
מכוונים בדיוק לאותו רגע שהאברכים פצחו ב'מזמור לתודה'...
אילולי שראיתי את הנעשה, הייתי מתקשה להאמין, אך עתה
שנוכחתי לראות את כוחה של תודה, גמרתי בליבי לפרסמו ברבים
למען ישמעו וילמדו וישמחו בעצה מופלאה זו!!"

(מתוך 'טיב הקהילה' תשרי תשע"ט)

"בדרכי מירושלים לבית שמש, לקח אותי חבר טרמפ עד
ליציאה מהעיר, משם תכננתי להמשיך בנסיעה בקו מהדרין לבית
שמש. אלא שקבוצה של שלושה אברכים עמדו בתחנה והסבו את
תשומת ליבי לכך שאין בזמן הקרוב נסיעת 'מהדרין'. לשאלתי מה
הם יעשו, השיבו, כי אמרו 'מזמור לתודה' והם סמוכים ובטוחים
שה' יזמן עבורם טרמפ עד הבית..."

"הרמתי גבה ושאלתי: מניין הביטחון הזה?! והם השיבו ברזגע
כי כך דרכם, להגיד 'מזמור לתודה' כשהם מצפים לישועה, ואח"כ
שוב כאשר הם זוכים לישועה, ופעם שלישית בסוף, כאשר הם
יורדים מהטרמפ. ולא היתה פעם אחת שלא זכו לישועה..."

"עמדתי והסתכלתי מהצד. זה היה נראה מעט מוזר, אבל
חיכיתי לראות מה יעלה בגורלם..."

לא חלפו חמש דקות, ומונית שירות ריקה עצרה והציעה
לנו לעלות במחיר מוזל מאוד, מחמת השעה ומכיוון שלא היו
לו נוסעים גם כך. שמחתי על ההצעה, והודעתי לקבוצה שיש
כאן נסיעה מוזלת, אך להפתעתי הם סרבו ואמרו כי תגיע ישועה
מושלמת, ללא כל הוצאות ממון!... סקרנותי התגברה ונשארתי
לראות מה יעלה בידם.

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום.. הניוז היומי של דרשו.

שנה אחת בפסח נכנס יהודי להגאון רבי משה ניישלאס זצ"ל אב"ד שיכון סקווירא ושאלה בפיו: נפל "ברעט" [-קורת עץ] לתוך חבית המים של פסח - מה הדין?

סיפור נפלא על סייעתא דשמיא של רב בישראל

היא בפוסקים אם נחמצו המים מחמת "חמץ בפסח". הגאון רבי משה לא ידע מה עושים, שכן היהודי ישתמש שוב עם המים בפסח לכל ימות החג, ולכאורה זה חמץ גמור, ואין הוא יודע מי הוא היהודי הזה. רבי משה לא איבד עשתונותו - לקח ספר תהלים בידו, והתחיל לשפוך שיח לבורא כל עולמים, שלא יצא שום מכשול מתחת ידיו. לאחר שסיים להתפלל, לקח רבי משה את הטלפון, והקיש איזה מספר בלי להסתכל, ושאל את היהודי שמעבר לקו אולי הוא בא לשאול אותו אודות הברעט שנפל למים, והיהודי אמר לו שאכן הוא בא לשאול, ואמר לו רבי משה שזה שאלה של "חמץ בפסח", ושיבוא שוב אצלו, כי הוא רוצה לברר הפרטים. וכך ניצל היהודי ממכשול על ידי שהיתה לו לרבי משה סייעתא דשמיא עצומה. (נועם שיח פסח תשע"ט)

נכדו של הגאון רבי משה ניישלאס זצ"ל אב"ד שיכון סקווירא, סיפר סיפור נפלא, שפעם אחת ביו"ט פסח נכנס אצל זקנו יהודי אחד, ונפשו בשאלתו: היות שנפל ברעט [קורת עץ] לתוך החבית של המים שהכין לפסח, על כן הוא רוצה לדעת מה הדין. רבי משה התפלא, שלכאורה אינו רואה שום שאלה כאן, אבל מפני כבוד האיש לא אמר כלום, רק אמר לו שאין בזה שום שאלה והכל בסדר.

לאחר זמן, חשב רבי משה לעצמו, שזה דבר זר שיבואו לשאול אותו כזו שאלה פשוטה, ולכן הפך שוב בדעתו, עד שלפתע כבר הבין מה שקרה אצלו - היהודי היה מדבר ב"ליטווישע אידיש" - ו"לחם" הם אומרים "ברייט", כמו שאומרים על קורה "ברעט" - והיהודי בא לשאול שנפל לתוך חבית המים "לחם" בפסח, והיה "כבוש" בתוך המים, והוא שואל מה הדין! - ואכן שאלה גדולה

פרשת השבוע

מרן הרב מבריסק חזר וקרא לה: 'שימי את הסוכר בכוס!' שמה הבת את הסוכר בכוסות, עבר רגע, ושוב קרא לה אביה, כשהוא מצווה לה לערבב את הסוכר בתה, "כאן כבר לא יכולתי לעצור בעצמי", אמר הגרא"מ שך, "ושאלתי את רבינו: 'משום מה מטריח רבינו את הבת כל כך?'"

סיפור נפלא על סייעתא דשמיא של רב בישראל

גדלותו של הרב מבריסק, מחובתנו לדאוג לו לכך, ולדעת, זו שאלה הגובלת בפיקוח נפש'. התפלאתי מאוד למקרא הדברים. הכרתי את מרן, ותחושת היתה, שהדברים אינם עולים בקנה אחד עם רצונו. אבל כיון שהגר"י אברמסקי הוא בר סמכא, הרגשתי חובה למלא את בקשתו. פניתי לקרוב משפחתי, ר' יהודה בודנהיימר, בן תורה וגביר, והנחתי לפניו את המכתב. כשסיים לקרוא, הצעתי לו להיות מהזוכים במצווה. העמדתני בפניו שתי אפשרויות: האחת לקנות דירה עבור מרן, והשניה שיקנה דירה עבור עצמו, ויעמידנה לרשות מרן. הסברתי

"איש אמו ואביו תיראו" (ויקרא י"ט, ג')

ידועה ומפורסמת הזהירות בבית בריסק בכל ענין של פיקוח נפש, והחשיבות שייחסו לשמירת הבריאות. שתי העובדות שלפנינו מבהירות, שגם בנוגע לבריאותו, לא הסכים מרן לצאת מגדרו ולהנות מן הזולת.

כאשר שהיתי בארצות הברית בשנת תש"ח, קיבלתי מכתב מהגר"י אברמסקי, אשר כידוע, היה מתלמידי הגר"ח, וזה תוכן המכתב: 'כשבקרתי אצל הרב מבריסק בביתו שברח' פרס, מצאתי אותו חולה. הוא סיפר לי שהרופאים אמרו, שהוא סובל מהצטננויות תכופות, ודירתו אינה מתאימה למצב בריאותו, כי הוא זקוק לדירה שטופת שמש, ולכן, כפי שיודעים אנו את

הטיפול, עד שהלה יסכים לקבל תשלום מלא עבור עבודתו. במשך מספר ימים, עד שהצלחתי להשפיע על האח שיסכים לתשלום, סבל מרן קשות ולא הסכים לטיפול. יומיים לפני פטירתו, שאלני מרן אם שולם לאח את כל המגיע לו.

כיבוד אב - שאני

למרות סירובו לקבל מתנת חנים ממישהו, שונה היה הדבר במתנה שהיא מצות התורה. לא זו בלבד שלא סירב, אלא הוא אף הקפיד על כך, שאכן יקבל הכל כראוי. סיפר מרן הגרא"מ שך: "פעם ישבתי אצל מרן ושוחחנו בדברי תורה. מרן קרא לבתו ואמר: 'רבקה, הביאי כוס תה'. הבת הגישה שתי כוסות תה עם קערת סוכר, ויצאה מן החדר. מרן חזר וקרא לה: 'שימי את הסוכר בכוס'. שמה הבת את הסוכר בכוסות, ויצאה מן החדר. עבר רגע, ושוב קרא לה אביה, כשהוא מצוה לה לערבב את הסוכר בתה. 'כאן כבר לא יכולתי לעצור בעצמי', אמר הגרא"מ שך, 'ושאלתי את רבינו כתלמיד הדין לפני רבו: 'משום מה מטריח רבינו את הבת כל כך?' מרן ענה לי: 'כיבוד אב איז גאר נישט? איך וויל איהר מזכה זיין!' (וכי כיבוד אב הוא ענין של מה בכך? - רצוני לזכות אותה!)

בחוליו האחרון

בימי חוליו האחרון הצטער מרן צער רב על הטירחא הרבה שגורמת מחלתו, בעיקר לבניו ולבתו, שלא משו ממיטת חוליו במשך חודשים. פעם התאונן לפני: "הרי אני גזלן ממש בגלל הזמן והטרחות שאני לוקח מבתי ומבני!!!" באותם חודשים שהיתי גם אני זמן רב על יד מיטתו. פעם ישבתי שם קרוב לשבע שעות ברציפות, כאשר הכסא היחיד שהיה במקום היה מאוד לא נוח לשיבה. מרן אמר לי אז: "ר' שלמה, אני רואה, שהשיבה על ידי, במשך שעות רבות כל כך, קשה לך, אבל אתה מקל עלי, וגם לך כדאי הדבר".

(מתוך הספר 'במחיצתם')

לו, כי לפי היכרותי עם מרן הוא לא ירצה להנות ממתנת חנים, אך כיון שהגר"י אברמסקי כותב, שיש להשיג עבורו דירה, כנראה כך הוא המצב ואני מחפש דרך שמרן יסכים לקבל את הדירה. ר' יהודה בודנהיימר הסכים בשמחה רבה, הוא היה מוכן לתת את הכסף מיד, ואמר לי, שאוכל להודיע לעוסקים בדבר שיקנו כבר דירה, והוא שולח עמי צ'ק. ונעשה כפי רצונו של מרן; אם יחפוץ - הבית יהיה שלו, ואם לאו - הבית עומד לרשותו למגורים בלבד.

הוא רשם צ'ק על סך עשרים אלף דולר, כפי שהיה מחירו של בית בסביבה זו באותם הימים. אולם לפני שנטלתי ממנו את הצ'ק אמרתי לו, שליבי אומר שכל זה לא לפי רוחו של מרן. חככתי בדעתי והחלטתי לשגר מברק למרן, בו הסברתי מי הוא ר"י בודנהיימר וכו', ובקשתי לקבל את דעתו בענין. כיון שבעבר קבלתי ממנו הוראה לא לעשות שום דבר הנוגע אליו מבלי לשאול אותו, רציתי לוודא שאינני פועל בניגוד לרצונו. שלחתי את המברק, וקבלתי מברק תשובה מיד. ארבע מילים היו בו: "בשום אופן לא. סולובייצ'יק", חזרתי מיד לר' יהודה בודנהיימר ומסרתי לו את דעתו של מרן. כשחזרתי ארצה נכנסתי למרן, והוא פנה אלי בשאלה, מה עלה בדעתי אפילו לשאול אותו על דבר כזה? "וכי אתה חושב", הוסיף מרן ושאל, "שאני אקבל מתנת בשר ודם בדרך זו או אחרת?!" עניתי לו, ששאלתי היתה בגלל דעתו של הגר"י אברמסקי, שאנו מחוייבים בדבר מפני שזהו ענין הגובל בפיקוח נפש, ולכן חשבתי, שכאן אולי צריך לעשות משהו. אחרי שהסברתי את עצמי, שאלתי את מרן, אם אכן הדבר קשור לבריאותו, מדוע לא יסכים לעבור לדירה אחרת? ענה לי מרן בהאי לישנא: "אתה חושב שהייתי מסוגל לצאת לרחוב, כשאני גר בבית של מישהו אחר? הרי הייתי מתבייש מעצמי! איך אתה לא מבין שזה דבר בלתי אפשרי?!"

סירובו לקבלת טיפול בחינם

בימי חוליו הצעתי לו את טיפולו של אח בן תורה, אשר חשב לעצמו לכבוד ולזכות להתמסר למרן. אולם מרן סירב לקבל את

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

'המוציא' או 'מזונות' - מה מברכים על מצה בשאר ימות השנה?

מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

שיטת הגר"ע יוסף זצ"ל כמובא בילקוט יוסף ח"ג עמ' רכו: "הספרדים ובני עדות המזרח נוהגים לברך על המצה לאחר הפסח "בורא מיני מזונות" ולאחריה "על המחיה, ויש למנהגם זה על מה לסמוך, וחסידי ואנשי מעשה (בני ספרד) נוהגים לאכול המצה בתוך סעודה של פת גמור (כך נהג הגר"ע יוסף זצ"ל בעצמו כל השנים) או ש"קובעים סעודה" על המצה, שהוא שיעור וכו' - 230 גרם, ואז מברכים על המצה המוציא וברכת המזון וצריכים ליטול ידיים כדין וכו'. והפוסטים הברכה הראשונה של המצה בטעימה מפת גמור, יברכו ברכה אחרונה "מעין שלש". ומי שאינו רגיל לאכול פת כלל מסיבות בריאותיות, יברך על המצה המוציא וברכת המזון כל ימות השנה.

ממתי משתנה הברכה על המצה לבני ספרד: לדעת הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל - משעה שהביאו הביתה לחם. לדעת הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל - למחרת מוצאי יו"ט אחרון (אור לציון ב, צו), ולדעת הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל, כל המצות שנקנו לפסח עד פסח שני (י"ד אייר) - ברכתם "המוציא"

מנהג בני ספרד המקובל על רוב הפוסקים (פרט להגאון רבי ברוך טולדנו אב"ד מקנס זצ"ל): מברכים על המצה בשאר ימות השנה "בורא מיני מזונות", על פי ההגדרה השלישית בשולחן ערוך קס"ח ז: "ויש מפרשים, שהוא פת, בין מתובלת בין שאינה מתובלת, שעושים אותה כעכים יבשים וכוססין אותם" [הערת הרה"ג אופיר מלכה שליט"א: פשוט שאף בני ספרד, האוכלים את המצה לאחר שהושרתה במים או טוגנה בשמן, ונעשתה רכה - מברכים עליה "המוציא" ו"ברכת המזון", שכבר אינה יבשה ואינה נכססת בפה].

מנהג בני אשכנז המקובל על רוב הפוסקים (פרט להגאון רבי ישראל יעקב פירש זצ"ל): ברכתה של המצה אף בכל ימות השנה "המוציא" ו"ברכת המזון", שהרי אינה נאכלת לתענוג כשאר סוגי המאפה היבשים והנכססים (כמציות, קרקרים, "לחמית", "פתית", מקלות מלוחים, ביגאלאך וכדומה), אלא נאכלת למזון ולסעודה, והראייה שבימי הפסח ברכתה "המוציא" לכל הדעות.

יהלומים מגדולי ישראל

"אני מחפש אותך כבר הרבה שנים", אמר מרן זצ"ל לאברך. "פעם באיזו חתונה שאלתי אותך מה אתה לומד, והבכתי אותך. מה פתאום הייתי צריך לשאול אותך מה אתה לומד?!"

עובדות שסיפר הגאון רבי ישראל גנס שליט"א על זהירותו המופלגת של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל בכבוד הזולת

אמר לי: 'אני לא עשיתי כלום, אבא בעצמו ישב עם הטלפון וחיכה שלא יהי תפוס!' מבהיל לחשוב עד היכן הגיעה זהירותו של רבי שלמה זלמן שמא נפגעת במשהו.

פעם השתתף מרן הגרש"ז זצ"ל בשמחה אחת, ושאל את אחד הבחורים (שלא הי' מיישבתו) מה הוא לומד, והבחור הי' נבוך ולא ענה בדיוק. אחרי יותר מעשר שנים פגש מרן את אותו אחד, וכששמע את שמו אמר לו: "אני מחפש אותך כבר הרבה שנים, פעם בשמחה אחת שאלתי אותך מה אתה לומד, ובזה הבכתי אותך. מה פתאום הייתי צריך לשאול אותך מה אתה לומד?!"

באחת השנים בערב ראש השנה הלכתי לביתו של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל להתברך בברכת שנה טובה, אך כשהגעתי אמרו לי שהרב לא בבית. לפני יום כיפור הגעתי שוב, וגם אז הרב לא הי' בביתו. והנה בערב יוה"כ צלצל הטלפון בביתי, רבי שלמה זלמן הי' על הקו... הוא אמר שהוא מתנצל שהוא מטלפן בשעה כל כך מאוחרת, אך כבר חצי שעה תפוס אצלי, והוא מתנצל שפעמיים חיפשתי אותו...

אחרי יוה"כ פגשתי את בנו ר' ברוך זצ"ל והתנצלתי על שהטרחתי אותו לעמוד עם הטלפון בערב יוה"כ חצי שעה. הוא

לזה. שאלתי אותו האם הוא מוכן ללכת לרבי שלמה זלמן, והוא ענה שכן, כי אבא של רבי שלמה זלמן (רבי חיים לייב), ה' מקובל, ראש ישיבת שער השמים. הלכנו אליו והצגנו לו את השאלה. רבי שלמה זלמן שמע את השאלה, ומיד התחיל לשבח - לאיזה חתן היא זכתה, שזה הרצון שלו, שהקידושין יעשו באופן מושלם! אמנם לכלה מגיע טבעת זהב כחברותיה! ומיד התיישב וכתב צ'ק ובו הסכום שנצרך כדי לקנות טבעת! כך בפקחותו ובליבו הטוב ריצה את כל הצדדים.

(נשלח ע"י תלמידו הרב שלמה זלמן דינין, תשר"ח לו)

באחת ההזדמנויות סיפרתי למרן זצ"ל את המעשה על אחד הגדולים ששידך את בנו, ויום אחד נכנס לביתו ופניו חירות, וכששאלוהו מה הסיבה, ענה שא' מאנשי העיר חלה. שאלה הכלה: "וכי בגלל שא' האנשים חולה, גם אתה צריך להרגיש חולה?" אותו גדול, כששמע משפט זה ביטל את השידוך - כך סיפרתי למרן זצ"ל. נענה ואמר לי: "פשוט, אחד שלא מרגיש את השני הוא לא בדרגת אדם!!"

פעם הגיעו אלי זוג בעלי תשובה שעמדו להתחתן, והחתן רצה לקדש רק בטבעת כסף, ע"פ הקבלה, ואילו הכלה לא הסכימה

סגולות וישועות

"תיכף אחר השבת מתגרה הסטרא אחרא באדם לשלוט בו ולכן צריך ברכה מן השמים תיכף אחר שעבר קודש, שלא יוכלו לשלוט בו כוחות החיצוניים"

על סגולת אמירת 'ויתן לך' במוצאי שבת

'יריד' טוב ותריוח מעות כשלא אמרת 'ויתן לך'?! קח סידור בידך, ואמור 'ויתן לך' (אמרי פנחס השלם שער השבת אות ח"י).

כיוצא בזה מובא בשם הרה"ק רבי מנחם מענדיל מרימנוב שאמר: "מי שאינו אומר 'ויתן לך' במוצאי שבת, איני יודע מאין לוקח פרנסתו במשך השבוע". ולשון דומה מובא בשם הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא: "איני מבין איך יכול יהודי להמשיך פרנסה בכל השבוע אם לא אמר 'ויתן לך' במוצאי שבת". ובקונטרס 'כנפי יונה' להחסידי רבי יונה צלר מובא, שהרה"ק מרוזין אמר: "איני יודע מנין יש ליהודי שפע בכל ימי השבוע אם הוא אינו אומר 'דרור יקרא' בסעודה שלישית ו'ויתן לך' במוצאי שבת. ואם יקשה לך שאנו רואים יהודים שאינם אומרים ובכל זאת יש להם שפע? רע ומר הוא השפע שאינם יודעים מאין הוא בא", עכ"ד.

בכמה ספרים מובא לומר פסוקי 'ויתן לך' בשניים, שכל אחד מברך את חברו הנוכח אתו ואומר 'ויתן לך'. וכבר הובא הדבר בשם הרה"ק רבי מנחם מענדיל מרימנוב. וב'אגרא דצבי' על אגרא דפרקא (אות מט) כתב ע"פ מה שהובא באגרא דפרקא (שם) שבקריאת פרשת התוכחה יש להקפיד שלא יעמוד ליד הבעל קורא או סמוך לו אדם אחר, דח"ו יכול לינזק - ואם כך הוא בקריאת התוכחה ודאי דמידה טובה מרובה, ולכן מוטב שיושיב את חברו לנגדו, ותחול ברכת 'ויתן לך' על כל אחד. ועוד הוסיפו, שכשאומר ויתן לך וכו' והוא מתפלל בעד חברו שליידו, הרי גם הוא צריך לאותו דבר והוא נענה תחילה (זרע יעקב' אד"א תש"ס). ובספר 'דברי יחזקאל החדש' להרה"ק משינאווא מובא, שטוב יותר שיאמר עם חברו שהוא כהן, שבכך תחול עליו גם ברכת כהן.

(מתוך עלון 'חכו ממתקים')

בתפוצות ישראל נהוג לומר במוצאי שבת את 'ויתן לך' וגו', שהם פסוקים של ברכה, לסימן טוב כדי שיתברכו במעשה ידיהם בתחילת ימי השבוע. מנהג זה כבר הוזכר בספרי הראשונים ומובא ברמ"א (סי רצ"ה, ע"ש במ"ב).

בספר סדר היום כתב: "נוהגין לקרוא פסוקים של ברכה (במוצ"ש) כמו 'ויתן לך' וגו'. וכל המוסיף הרי זה משובח, מפני שתחילת השבוע צריך להראות עניני טובה וברכה, וסימנא מילתא".

בספר 'צוף הרי"ם' להרה"ק רבי יחיאל מאיר מגוסטינין מובא שאמר שתיקנו לומר פסוקי ברכה במוצאי שבת קודש, לפי שתיכף אחר השבת מתגרה הסטרא אחרא באדם לשלוט בו לרע ח"ו. ולכן צריך ברכה מן השמים תיכף אחר שעבר יום הקדוש - שבת קודש, שלא יוכלו לשלוט בו כוחות החיצוניים. ופעם הביא מליצה לכך מלשון הפסוקים בברכת יצחק ליעקב: "ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו והנה עשו אחיו בא מצידו", ואחר כך כתוב "גם ברוך יהיה", שהיה צריך תיכף לברכה עוד הפעם מיצחק אביו - כך גם כשיהודי יוצא מהשבת קודש, שהוא כיוצא מאת פני הגבורה ונזר אלוקיו על ראשו, הנה בטרם כילה לצאת נדבקו בו כוחות הסט"א להרע ולהשחית ולצוד ציד להביא ולקטרג למעלה, לכן צריך ברכה.

וכמה צדיקים אמרו שאמירת 'ויתן לך' היא סגולה נפלאה לפרנסה. ומסופר: פעם אחת בא איש אחד אל הרה"ק רבי בנימין זאב מבאלטא (היה תלמידו של הרה"ק רבי פנחס מקארץ), והיה זה ביום שלישי, והתאונן בפניו שבא לכאן על היריד ואינו מצליח להרויח כלום. שאלו: אמרת 'ויתן לך' במוצאי שבת? השיב הלה: "לא אמרתי, כי הייתי טרוד". אמר לו: "ואיך אפשרי שיהיה לך

האוכל את סעודות השבת במקומות שונים - היכן ישתתף ב'עירוב חצרות'?

אם בימות החול אוכל שם את כל סעודותיו. ולכן, השתתפותו בעירוב החצרות נדרשת רק בחצר שבה מקום אכילתו. ואם אוכל את סעודת ליל השבת בדירה אחת, ואת סעודת שחרית של שבת בדירה אחרת - שתייהן נחשבות כמקום אכילתו, והשתתפותו נדרשת בשתייהן.

[שו"ע ש"ע, ה, ומשנ"ב מב; ביאורים ומוספים דרשו, 33]

כפי שלמדנו, ב'עירוב חצרות', נדרשת השתתפות של כל דיירי החצר; ואם אחד מהם לא השתתף בו, העירוב בטל. ואדם שיש לו דירה בחצר אחת, שבה הוא משתמש ללינה ולשאר צרכי דירה, ודירה נוספת בחצר אחרת, שבה הוא אוכל את סעודות השבת - מקום האכילה בלבד נחשב למקום דירתו; וזאת, אף אם במקום לינתו הוא אוכל אכילת עראי, ושותה, ואף

משפחות האוכלות יחד באולם אוכל משותף - האם נחשבות כדיירים נפרדים לענין 'עירוב חצרות'?

לענין העירוב, ונדרשת השתתפות אחת בלבד בעירוב עבור כולם; ומי מהם שירצה - רשאי לתת את הפת, ונחשב כשליח של כולם. ואף באופן שפורסים באולם האוכל וילון בין משפחה למשפחה, וכדומה - היות ואינו פרוס שם דרך קבע, ונועד לצניעות בעלמא, אינו נחשב למחיצה.

[שו"ע ש"ע, ד, משנ"ב לו-לט, ושעה"צ כ]

בהמשך לאמור: מספר אנשים הדרים כל אחד בבית משלו, וביתם משמש ללינה ולשאר צרכי דירה; ואילו את סעודות השבת אוכלים יחד במקום אחר, כגון באולם אוכל משותף - מקום אכילתם נחשב למקום דירתם לענין 'עירוב חצרות'. ומכיון שאין מחיצה המפסיקה ביניהם, אזי אף אם כל אחד אוכל את מאכליו הפרטיים בשולחן נפרד - הם נחשבים כדייר אחד

בנים הרוכשים את מאכליהם בכסף שנתן להם אביהם - האם נחשבים כדייר אחד לענין 'עירוב חצרות'?

שבה דר האב. ואף אם יש דיירים נוספים בחצר, אך מניחים את פת העירוב בבית האב (או בבית אחד הבנים) - השתתפותם בעירוב אינה נדרשת; אך אם מניחים את פת העירוב בבית אחד מהדיירים האחרים, כל אחד מהבנים צריך להשתתף בו.

[שו"ע ש"ע, ה, משנ"ב מג-מו, וביה"ל ד"ה והני; וראה שעה"צ כב]

בהמשך לאמור: בנים האוכלים בבית אביהם ולנים בביתם - השתתפותם ב'עירוב חצרות' אינה נדרשת אף במקום אכילתם, כיון שהם טפלים לאביהם. ואם אוכלים בביתם, אך מאכליהם ניתנים להם מיד אביהם, או שנתן להם כסף לרכוש בו מאכלים; אם אין דיירים נוספים בחצר - אין צורך בעירוב חצרות, כיון שאביהם 'מצרפם' להחשב כאחד. ויתכן שדין זה הוא רק באופן שהבנים דרים באותה חצר

מהי 'צורת הפתח' הנחשבת כמחיצה?

ויש אומרים שצורת הפתח אשר רוחבה עשר אמות או יותר, אינה נחשבת למחיצה אלא אם כן 'העומד מרובה על הפרוץ', דהיינו שרוב אורכה של המחיצה עשוי ממחיצה ממשית, ואינו מורכב מצורות הפתח, ואין בו פירצות, שאז נחשבת אף צורת הפתח זו כחלק מהמחיצה.

[משנ"ב שמו, לא, וביה"ל ג, ד"ה הבולטין; ביאורים ומוספים דרשו, 25 ו'30]

רשות היחיד - היא מקום המוקף במחיצות. ואם מעמיד שני עמודים זה כנגד זה, ומותח חוט מזה לזה, או מניח קורה על גביהם, כ'משקוף', הרי זו 'צורת הפתח', והיא נדונה כמחיצה. ואף מקום המוקף מכל עבריו בצורות הפתח בלבד, נחשב לרשות היחיד; ולכן, שטח בן ארבע צלעות, בכל רוחב שהוא, שקבעו עמודים בארבע פינותיו, ומתחו חוט מזה לזה - נחשב לרשות היחיד.

השול"ת היומי

קילפה ביצים בשבת על מנת לאוכלם לאלתר בסעודה - אולם הבעל איחר לשוב מביהכ"נ. מה הדין?

אכילה, ואין עליו שם מלאכה כלל, ומותר לכתחילה להשתמש בו (הגר"ח קניבסקי שליט"א). וכעין זה אם קילפה על מנת לאכול לאלתר, והבעל איחר לשוב מבית הכנסת, והגיע לאחר שעה וחצי, מותר לכתחילה להשתמש בו ואין עליו שם מלאכה כלל.

(הגר"א הלוי דינר שליט"א גיליון 'מים חיים' אחרי- קדושים תשע"ח)

שאלה: קילפה ביצים בשבת בבוקר בשעה 10:00 כיון שחשבה שבעלה יחזור בקרוב ויתחילו את הסעודה, והתברר שהשעון היה לא מכוון, ובעצם השעה היתה רק 08:00 בבוקר. האם נחשב לבורר בשביל לאחר זמן, שלכתחילה אין להשתמש בו (עי' שו"ע ס' ש"ט סעיף א', ומשנ"ב סק"ז)?

תשובה: היות שכוונתה היתה לאלתר, ה"ז נחשב כדרך

* שני אנשים המתגוררים בבית אחד, וחילקוהו במחיצה עראית שאינה מגיעה עד לטווח של פחות משלושה טפחים מהתקרה - שניהם נחשבים כדייר אחד לענין עירוב חצרות. ואם המחיצה קבועה, כגון קיר אבן - נחלקו הפוסקים אם נחשבים כדייר אחד, או כשני דיירים.
* אדם המתגורר בבית חבירו בחדר נפרד, ואוכל וישן בחדר זה, ויש לחדרו כניסה נפרדת - דנים הפוסקים באילו תנאים נחשבים הם כדייר אחד לענין עירוב חצרות. והדבר תלוי באם האכסניה היא ללא תמורה, ובאם המטבח משותף לשניהם, ובאם בעל הבית רשאי להוציא מרשותו בכל עת.

אתמול
למדנו

כ"ד בניסן | רבי משה ב"ר ישראל הי"ד, מפרעמישלא

יארצייט:

ש"צ: רבי משה ב"ר ישראל הי"ד, מפרעמישלא.
 תרכ"ד: רבי ישראל דוד ב"ר מרדכי זצ"ל, אב"ד פעזינג ובעל יפה לקץ.
 תרע"ג: רבי יוסף ב"ר צבי הירש הכהן פרידמן זצ"ל, מרימנוב.
 תש"ג: רבי חיים יצחק ב"ר אברהם יהושע העשל זצ"ל, מליואב.
 תשל"ח: רבי ישראל ב"ר שלום עוזרי זצ"ל, אב"ד בבית עדאקה שבתימן.
 תשנ"ג: רבי חיים יצחק ב"ר צבי חייקין זצ"ל, תלמיד הח"ח ור"י חכמי צרפת אקס-לה-בען.
 תשע"ה: רבי יהודה אריה ב"ר אברהם זאב טרגר זצ"ל, ר"י עץ חיים-אנטוורפן.

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

ראובן ביקש משמעון שילמד עמו למבחן ושמעון השיב - "היום אינני יכול, עלי להיות בביתי". והנה למחרת מספר לוי לראובן לתזמו, כי אתמול היה עם שמעון במקום פלוני...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

שבו הדין שונה:

ראובן ביקש משמעון שילמד עמו למבחן ושמעון משיב לו - "היום אינני יכול, עלי להיות בביתי". והנה למחרת מספר לוי לראובן לפי תזמו, כי אתמול היה עם שמעון במקום פלוני... לוי בוודאי אינו מספר כאן כל רכילות, אך אצל ראובן הופכים הדברים לרכילות. משום שבהצטרף הפרטים הידועים רק לו - מה שביקש אתמול משמעון ומה ששמעון השיב לו - הופך שמעון לשקרן בעיניו. אם כן, האם מותר לראובן להאמין לסיפורו של לוי? במקרה זה, יש מי שכתב שמותר לראובן לקבל את סיפורו של לוי. ואין זה דומה לגוי שסיפר רכילות ליהודי, משום ששם הסיפור הוא בעצם דבר רכילות, ורק הגוי אינו עובר בלאו משום שאינו מצווה. אך כאן, עצם הסיפור אינו רכילות כלל. אמנם, למרות שמותר לראובן לקבל את הדברים, מוטלת עליו החובה לדון את שמעון לכף זכות, ולמשל, לחשוב שמא הפציר בו לוי מאוד ולא יכול היה לסרב, וכדו'.

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי (כלל ו סעיפים א-ב) אנו מגיעים לשאלה מעניינת: דיבורי רכילות שהמספר אינו עובר עליהם באיסור רכילות, האם מותר לקבלם? הדוגמה שמביא לכך ה'חפץ חיים' היא: אדם שמספר לחברו שפלוני רוצה להזיקו ועליו להישמר מפניו. אם אותו אדם מספר את הדברים לתועלת, ומקפיד על כל התנאים ההלכתיים שמתירים לספר, נמצא שהוא מצידו אינו עובר על איסור רכילות. אך מהו דין השומע? האם מותר לו לקבל את הדברים? כותב ה'חפץ חיים' שגם באופן שהמספר אינו עובר על לאו ד'לא תלך רכיל בעמך', מכל מקום אסור לשומע לקבל את הרכילות [כלומר, אסור לו לקבל את הדברים כאמת גמורה, אלא רק לחוש להם]. ובביאורים ומוספים של 'דרשו' מביאים לכך דוגמה נוספת - גוי שמספר רכילות ליהודי. למרות שהגוי אינו עובר בלאו, אסור ליהודי לקבל את הרכילות. מאידך, ב'ביאורים ומוספים' מביאים נידון נוסף, דומה מעט,

ט' לעומר

מובא ב"חובות הלבבות": על האדם לעשות לעצמו חשבון הנפש כשבאה עליו רעה, שה' עושה רק מה שטוב עבורו וכך יקבל מאלוקיו את הכל בשמחה והוא מרוצה מגזירת האלקים ולא כועס עליה. וכאשר הנך מקבל את הסבל הבא עליך בלב טוב, הרי הוא מביא לך תוצאות טובות ואם הסבל הוא על אפך ונגד רצונך, אינך מקבל עליו שכר, ואין ה' סולח לך בגללו על עוונותיך. (חובות הלבבות מתוך באור לב טוב - שער חשבון הנפש כז, כח)

נשתדל לזכור שאף הקשיים הבאים עלינו הם לטובתנו ונקבלם באהבה ובכך נזכה על ידם לכפרת עוונות